

LBRIS

We know
books

JAMES JOYCE

Oameni din Dublin

Traducere din limba engleză,
tabel cronologic și note

MIHAI MIROIU

Cuprins

Surorile	11
O întâlnire	23
Arabia	35
Eveline	45
După cursă	52
Doi cavaleri	61
Pensiunea de familie	75
O ușoară înnorare	85
Ipostaze apropiate	104
Țărână	119
Un caz tulburător	129
Ziua iederii la sediul Comitetului	143
O mamă	165
Grație divină	183
Cei morți	215

DANTE ALIGHIERI

Infernul
Purgatoriul
Paradisul

JANE AUSTEN

Mândrie și prejudecată
Persuasiune
Rățiune și simțire
Emma

HONORÉ DE BALZAC

Moș Goriot
Versoara Bette

L.FRANK BAUM

Vrăjitorul din Oz

EMILY BRONTË

La răscruce de vânturi

MIHAIL BULGAKOV

Maestrul și Margarita

LEWIS CARROLL

Aventurile lui Alice în Țara Minunilor

KATE CHOPIN

Trezirea

ARCHIBALD JOSEPH CRONIN

Castelul pălărierului

F.M. DOSTOIEVSKI

Crimă și pedeapsă
Adolescentul
Demonii

Frații Karamazov (2 vol.)
Amintiri din casa morților

SIR ARTHUR CONAN DOYLE

Studiu în roșu aprins. Semnul celor patru
Căinele din Baskerville. Valea Terorii
Întoarcerea lui Sherlock Holmes

ANTOINE DE SAINT-EXUPÉRY

Micul prinț

1941 Joyce suferă de ulcer perforat. Moare la 13 ianuarie, la vârsta de 59 de ani. Este înmormântat la cimitirul Fluntern din Zürich.

1944 Romanul *Stephen Hero* este publicat de editurile Jonathan Cape din Londra și New Directions din New York.

1951 Moare Nora Barnacle Joyce la Zürich.

Surorile

De data asta, nu mai avea nicio speranță: era al treilea atac. Seară de seară trecusem pe lângă casa unde locuia (era în timpul vacanței) și urmărisem pătratul de geam luminat. Și seară de seară îl găsisem luminat la fel, slab și egal. Dacă ar fi murit, gândeam, aș vedea reflectate lumânările pe storul întunecat – fiindcă știam că la căpătâiul unui mort se așază două lumânări. Îmi spusese adeseori: „Nu mai stau eu mult pe lumea asta“ și crezusem că erau vorbe goale. Acum știam că erau adevărate. În fiecare seară când priveam spre geamul luminat, îmi repetam încet cuvântul „paralizie“. Întotdeauna sunase ciudat urechilor mele, ca și cuvântul „gnomon“¹ în Euclid, sau cuvântul „simonie“² din catehism. Dar acum mi se părea a fi numele unei ființe răufăcătoare și păcătoase. Mă înspăimânta și totodată visam să mă apropii și să-i privesc lucrarea ucigătoare.

Când am coborât la cină, bătrânul Cotter ședea lângă foc și fuma. În timp ce mătușă-mea îmi punea

¹ Gnomon – instrument antic folosit pentru a determina meridianul locului, constituind cel mai vechi cadran solar.

² Simonie – trafic cu lucruri considerate de Biserică bunuri spirituale, sfinte și pedepsit cu excomunicare, caterisire etc.; regulă, canon.

în farfurie fierțura de ovăz, el zise, de parcă s-ar fi întors la vreo observație de mai înainte:

– Nu, n-aș spune că era chiar... dar avea ceva ciudat... avea ceva straniu... Să vă spun care-i părerea mea.

Începu să pufăie din pipă – fără îndoială că își rânduia în gând părerea. Bătrân plicticos și neghiob! Când l-am cunoscut întâi, era destul de interesant – vorbea de basamace și de serpentine, de alambic, dar m-am săturat curând de el și de nesfârșitele lui povești despre distilerie.

– Am eu teoria mea în privința asta, zise. Cred c-a fost unul din cazurile... cazurile acelea deosebite... Dar e greu de spus...

Începu iar să pufăie din pipă, fără să ne destăinuiască teoria lui. Unchiu-meu văzu că priveam stăruitor și-mi spuse:

– Ei, bătrânul tău prieten s-a dus, are să-ți pară rău să afli.

– Cine? am întrebat eu.

– Părintele Flynn.

– A murit?

– Tocmai ne-a anunțat domnul Cotton. A trecut pe-acolo.

Știam că sunt observat, așa că am continuat să mănânc, de parcă vestea nu m-ar fi interesat. Unchiul meu îi explica lui Cotter:

– Băiatul și cu bătrânul au fost prieteni buni... Știți, l-a învățat multe. Și ziceau toți că-l îndrăgea nespus pe băiat.

– Dumnezeu să aibă milă de sufletul lui, spuse mătușă-mea cu pioșenie.

Bătrânul Cotter mă privi câțva timp. Simțeam că mă scrutează cu ochii lui mici ca niște mărgelușe negre, dar nu voiam să-i fac pe plac și să-mi ridic privirile din farfurie. Se întoarse la pipa lui și în cele din urmă scupă grosolan pe grătarul căminului.

– Eu, de-aș avea copii, nu mi-ar plăcea să stea prea mult de vorbă cu un om ca ăsta! zise.

– Ce vreți să spuneți, domnule Cotter? întrebă mătușă-mea.

– Vreau să spun, răspunse bătrânul, că-i rău pentru copil. Eu sunt de părere că un flăcău e bine s-alerge pe-afară și să se joace cu alți flăcăi de vârsta lui, și nu să... N-am dreptate, Jack?

– Și eu sunt de aceeași părere, zise unchiu-meu. Să-nvețe să dea cu pumnul. Asta le tot spun roscrucienilor¹ ăstora: faceți mișcare! Păi, eu când eram puști, în fiecare dimineață făceam o baie rece, fie vară, fie iarnă. Asta mă ține acuma sănătos. Învățătura-i ceva foarte frumos, cuprinzător, se înțelege, dar... Poate-ar dori domnul Cotter să guste din pulpa asta de berbec, adăugă, întorcându-se către mătușă-mea.

– Nu, nu, pentru mine, nu, zise bătrânul Cotter.

Mătușă-mea aduse friptura din cămară și o așeză pe masă.

– Dar de ce credeți că e rău pentru copii, domnule Cotter? întrebă ea.

¹ Membru al unei fraternități de mistici din secolele al XVII-lea și al XVIII-lea, care propovăduiau iluminarea spirituală pe calea ocultismului și a ezoterismului.

— E rău pentru copii, zise bătrânul Cotter, fiindcă sufletul lor e foarte impresionabil. Când văd copiii asemenea lucruri, știți, are un efect...

Mi-am îndopat gura cu terci de teamă să nu-mi dau drumul mâniei. Plicticos imbecil bătrân, cu nasul lui roșu!

Am adormit târziu. Cu toate că eram furios pe bătrânul Cotter că vorbise de mine ca de-un copil, îmi băteam capul să scot un înțeles din frazele lui neterminate. În întunericul odăii mele mi se părea că revăd chipul sumbru și cenușiu al paralizicului. Îmi trăgeam păturile peste cap și încercam să mă gândesc la sărbătorile Crăciunului. Dar fața cenușie tot mă urmărea. Murmura. Și am înțeles că dorea să mărturisească ceva. Mi-am simțit sufletul retrăgându-se undeva pe un tărâm de plăcere și viciu; și acolo am găsit iar fața, așteptându-mă. A început să mi se spovedească, murmurând, iar eu mă miram de ce tot zâmbește și de ce-i sunt buzele umede de salivă. Dar mi-am amintit că murise de paralizie și am simțit că și eu zâmbeam ușor, ca și cum aș fi absolvit-o de păcate.

A doua zi, după micul dejun, m-am dus să mă uit la căsuța din Great Britain Street. Jos era o prăvălie modestă care purta o firmă vagă: „Pânzeturi“. Pânzeturile constau mai cu seamă din botoșei de copii și umbrele. Iar în zilele obișnuite atârna în geam un anunț: „Se repară umbrele“. Acum nu se vedea niciun anunț, căci obloanele erau trase. O fundă de crep stătea legată cu panglică de clopoțelul de la intrare. Două femei sărmane și un băiat care ducea telegrame se opriseră să citească anunțul de pe cartonul prins de fundă. M-am apropiat și eu și am citit:

1 iulie, 1895

Reverendul James Flynn (slujind odinioară la Biserica Sf. Catherina din Meath Street)

în vârstă de șaizeci și cinci de ani

RIP¹

Citirea cartonului m-a convins că murise într-adevăr și am fost tulburat când mi-am dat seama că nu știam încotro s-o apuc. Dacă nu ar fi murit, aș fi intrat în cămăruța întunecoasă din spațele prăvăliei, unde l-aș fi găsit șezând în fotoliul lui de lângă foc, încotoșmănat în palton, de mai să se sufoce. Poate că i-aș fi adus din partea mătușă-mii un pachet de tabac High Toast și acest dar l-ar fi trezit din moțaială.

Eu îi deșertam totdeauna pachetul în tabachera neagră, deoarece lui îi tremurau atât de tare mâinile, încât n-ar fi putut s-o facă fără să verse jumătate pe podea. Abia cât își ridica mâna mare, tremurătoare, ca să tragă tutun pe nări, și acesta i se scurgea în firicele, printre degete, peste pieptii hainei. Poate că aceste constante revărsări de tabac dădeau vechilor sale veșminte preoțești înfățișarea lor verzuie, ștearsă, căci batista cea roșie – totdeauna înnegrită de petele de tabac ale săptămânii – cu care încerca să înlăture firicelele căzute era fără efect.

Aș fi dorit să intru și să mă uit la el, dar n-aveam curaj să ciocăn. M-am îndepărtat încet de-a lungul părții înșorite a străzii, citind din mers toate anunțurile teatrale din vitrine. Socoteam ciudat că nici eu și

¹ *Requiescat in pace* – odihnească-se în pace (lat.).

nici ziua nu păream a fi într-o dispoziție îndoliată. Ba chiar am fost iritat descoperind că am o senzație de libertate, de parcă moartea lui m-ar fi eliberat de ceva. Asta mă mira, căci, după cum spusese unchiu-meu seara trecută, bătrânul preot mă învățase multe. Își făcuse studiile la Colegiul irlandez din Roma și mă-nvățase să pronunț corect latinește. Îmi povestise despre catacombe și despre Napoleon Bonaparte și-mi explicase semnificația feluritelor ceremonii ale liturghiei și feluritelor veșminte purtate de preot. Uneori se amuza să-mi pună întrebări grele: mă întreba, de exemplu, ce trebuia făcut în anumite împrejurări, sau despre cutare și cutare păcate, dacă erau păcate de moarte, sau păcate ce se pot ierta, ori numai neajunsuri.

Întrebările lui îmi arătau cât de complexe și de misterioase erau anumite rânduieli ale Bisericii cu privire la sfânta împărtășanie și la taina confesionalului. Îmi păreau atât de grave, încât mă întrebam cum de se găsea cineva care să aibă curajul a le lua asupra-și. Și nu m-am mirat când mi-a spus că părinții Bisericii scriseseră cărți cât cartea de telefoane de groase și tipărite cu litere la fel de mărunte ca anunțurile judiciare din ziar, pentru ca să clarifice aceste chestiuni complicate. Adeseori, când mă gândeam la asta, nu știam să dau niciun răspuns, sau dam câte unul prostesc și ezitant, la care el zâmbea, de obicei, și clătina puțin din cap. Uneori mă puneam să recit toate răspunsurile din liturghie pe care mi le dăduse să le învăț pe de rost și, în timp ce le spuneam la repezeală, bătrânul zâmbea gânditor și clătina din cap, îndesându-și din când în când câte un cocoloș mare de tabac ba într-o nară, ba într-alta.

Când zâmbea, obișnuia să-și dezvelească dinții mari, îngălbeniți și să-și așeze limba pe buza de jos, un obicei care mă făcea să mă simt incomod la începutul întâlnirilor noastre, până să-l cunosc bine.

Umblând înainte prin soare, îmi amintii iarăși vorbele bătrânului Cotter și încercai să-mi aduc aminte ce se mai înâmplase la urmă în vis. Țineam minte că întrevăzusem niște perdele lungi de catifea și o lampă oscilantă, în stil antic. Simțeam că fusem dus foarte departe, într-o țară cu obiceiuri ciudate – poate că în Persia, gândeam... Dar nu reușeam să-mi amintesc sfârșitul visului.

Spre seară, mătușă-mea m-a luat cu ea în vizită la casa îndoliată. Era după apusul soarelui, dar ochiurile ferestrelor cu vederea spre apus mai oglindeau încă aurul roșiat al unei mari mase de nori. Nannie ne primi la intrare și, cum ar fi fost necuviincios să strige la ea, mătușă-mea se mulțumi să-i strângă mâna pentru noi toți. Cu un aer întrebător, bătrâna întinse un deget spre etajul de sus și, când mătușă-mea încuviință din cap, începu să urce anevoios scara cea îngustă, înaintea noastră, iar capu-i înclinat abia ajungea la nivelul balustradei. La primul palier se opri și făcu un semn încurajator către ușa deschisă a camerei mortuare. Mătușă-mea intră și bătrâna, văzând că eu șovăiam, începu a-mi face iar semn cu mâna, de mai multe ori.

Am intrat în vârful picioarelor. Camera, prin marginea de dantelă a storului, era cuprinsă într-un crepuscul auriu, în care flăcările lumânărilor păreau palide, subțiri. Îl și puseseră în sicriu. Nannie dădu exemplul și toți trei îngenunchearăm la picioarele patului. Eu mă prefăceam că mă rog, dar nu-mi